DZIEŃ WARSZAWY

WYDANIE ZMNIEJSZONE

Rok IV — W walczącej Warszawie, sobota 16 września 1944 — Nr 1063

Dwustronny atak na Warszawę

Armia rosyjska kończy akcję oczyszczania Pragi z resztek grup niemieckich. Zajęte Nowe Bródno i cmentarz bródnowski. Od Saskiej Kępy Rosjanie posunęli się do samego brzegu rzeki aż po linię ul. Targowej. Od mostu Kerbedzia wojska rosyjskie posuwają się w kierunku Jabłonny, skąd poszerzają swe dojścia do Wisły zarówno na szlaku praskim jak i modlińskim. Zgrupowania niemieckie pod Bielanami są pod stałym ogniem artylerii i lotnictwa rosyjskiego. Trwa silne ostrzeliwanie: Siekierek, Sadyby, Cytadeli, Fortu Traugutta i Dworca Gdańskiego, gdzie zniszczono Niemcom tory kolejowe na dużej przestrzeni. Wczoraj popołudniu artyleria rosyjska ostrzeliwała Niemców w Ogrodzie sejmowym i w parku Ujazdowskim. Ogień artyleryjski sięgał aż po al. Szucha. Dziś o świcie atak artyleryjski na te obiekty ponowiono. Budynki w ogrodzie sejmowym płoną. Grupy niemieckie w parku Ujazdowskim i na al. Szucha przygotowują się do ewakuacji.

Wczoraj i dzisiejszej nocy zaobserwowano gwałtowny odwrót Niemców o rozmiarach dotąd niespotykanych. Kolumny maszerują przez miejsce, w którym znajdował się grób Nieznanego Żołnierza, a następnie szlakami ogrodu Saskiego na zachód. Artyleria niemiecka ustawiona wzdłuż szosy Wilanów Służew została wycofana i przerzucona na Skierniewice. Jest to skutek operacji, które armia czerwona rozpoczęła od strony Wisły na wysokości Świder - Wilanów. Napór rosyjski na południe od Warszawy zwiększa się. Zaciekłe walki toczą się w rejonie Grójca, a obserwacje, czynione z Warszawy, wskazują, na duże operacje na obszarze Piaseczna.

Ponieważ źródła radiowe mówią wyraźnie o znacznych postępach Rosjan na północ od Pragi, co powinno oznaczać, iż ofenzywa rosyjska idzie na Jabłonnę i Modlin, a z drugiej strony dostrzegamy walki na południu od Warszawy, przeto wydaje się, że stolica jest okrążana zarówno z północy jak i południa.

We wczorajszych wieczornych audycjach radia moskiewskiego w językach polskim, rosyjskim, niemieckim i francuskim podawano szczegóły, dotyczące udziału dywizji im. Kościuszki w walkach o Pragę. Odznaczyło się w nich tylu oficerów i szeregowych, że — jak zaznaczył speaker — brakłoby czasu na wymienienie ich nazwisk.

Przez całą dzisiejszą noc trwały zrzuty broni, amunicji i żywności. Uzbrojenie naszych oddziałów, szczególnie w broń maszynową polepsza się.

Frontowe placówki niemieckie w Warszawie, nie podejmują większej akcji, natomiast zgrupowania artylerii podjęły znów swój nękający ogień. Odezwała się „gruba berta", a pojedyncze samoloty zrzuciły parę bomb.

M. in. Sztukasy zbombardowały Kino Urania na Hożej, gdzie zginęło wielu internowanych tam jeńców niemieckich.

Radio Moskwa w audycjach polskich poświęca coraz wiecej uwagi walkom o Warszawę. W obszernym komentarzu podano, iż nad Wisłą Niemcy zgromadzili największe siły i pobudowali duże umocnienia, pamiętając o tym, że Hitler nazwał już dawno Warszawę bramą do Niemiec. Mimo tych wysiłków Niemcy ponieśli zdecydowaną klęskę nad Wisłą i obecnie rozpoczyna się bitwa o udręczoną stolicę Polski. W zakończeniu komentarza zestawiono stan liczebny armii niemieckiej. Doniedawna Hitler dysponował 17-tu armiami piechoty i 4 ma pancernemi. W Rosji rozgromniono 9, 4, i 6-tą oraz 3-ą pancerną, poniosły tam również klęski: 2, 17, 11 i 4-ta pancerna, 16 i 18-ta są uwięzione w państwach bałtyckich, 12 w Grecji, 20 w Finlandii, 2-ie pancerne walczą w Jugosławii, na zachodzie rozgromiono 1-szą 7, 15-tą i 19-tą, We Włoszech zaś ginie 7 i 14-ta armia.

Kulisy wyjazdu Edena

Dziś nastąpi zakończenie konferencji w Quebec. Radio Londyn podało wczoraj w nocy, iż min. Eden przybył osobiście do Kanady dla tego, że miał do zakomunikowania sprawy tak ważne, iż nie można było ich przekazać w drodze wymiany depesz.

Takie sformuowanie powodów wyjazdu Edena wywołało wielkie poruszenie. Niektórzy domyślają się, że chodzi tu o zakomunikowanie Churchillowi i Roosaveltowi pewnych poufnych wiadomości, dotyczących Niemiec i ich położenia.

Klęski, klęski, klęski...

Klęska Hitlera na Zachodzie pogłębia się z minuty na minutę. Akwizgran jest otoczony ze wszystkich stron, a na wschód od miasta Amerykanie posuwają się naprzód. Zajęto miasto Stolberg, Forstebach, Kopshen i Wormhof. Na północ od Trewiru posunięto się o 16 km., zajmując miasto Prüm. Wysunięte kolumny pancerne dotarły na drodze do Kolonji do punktów, położonych o 10 km. za Akwizgranem. Na wschód od Eupen Amerykanie opanowali w błyskawicznym ataku miasto Lamerhof. We wczorajszych walkach powietrznych nad Rzeszą Niemcy stracili 185 maszyn.

Za najpoważniejszy sukces wojsk sprzymierzonych należy uznać ostateczne przełamanie i oczyszczenie linii Mozeli, która kilkakrotnie przechodziła z rąk do rąk. Mimo fanatycznego oporu Nancy i Epinol zostały definitywnie uchwycone przez aljantów. Na belgijskim i holenderskim teatrze wojennym pogłębiło się opanowywanie południowej Holandji (zdobyto otoczone miasto Mastricht i zakończono walkę o sforsowanie Kanału Leopolda.

W miarę jak Niemcy tracą oddech, wewnętrzny front niemiecki ugina się pod potwornym terorem Himllera i Bormana. Teror uderzył przedewszystkiem w Bawarię i Nadrenię, gdzie wyaresztowano około 30.000 katolików. W obozach koncentracyjnych traceni są masowo przeciwnicy Hitlera. Wódz komunistów min. Talman i kierownik partji socjal-dem. Breidseit zginęli w Buchenvaldzie.

Niedawni wasale Niemiec przechodzą do otwartej walki z nimi. Finlandja, którą armie niemieckie miały opuścić w terminie do 15 b. m., podjęła akcję zbrojnego oczyszczania swej ziemi z Niemców. Bałkany i Włochy coraz wyraźniej stają się grobem uwięzionych tam wojsk niemieckich. Na drodze do Rimini opanowano dwa ważne pasma górskie i zbliżono się na 7 km. od tego miasta. Niemcy przygotowują ewakuację Lombardii. W Grecji zniszczono 700 km. dróg kolejowych, prowadzących do Europy Środkowej, a lotniska pod Atenami i baza w Salamini, gdzie przygotowano ewakuację morską i powietrzną, zostały zdruzgotane przez 500 bombowców z Włoch. W Siedmiogrodzie trwa paniczny odwrót Niemców.

Bitwa o Budapeszt

Rosjanie przekroczyli przełęcz Dukielską i po przejściu Beskidu, po jego południowej stronie, połączyli się z wojskami słowackimi. Niemcy pozbawieni broni pancernej, ustępują naporowi słowacko-rosyjskiemu. Równocześnie zdobyto od strony Siedmiogrodu Temesvar, przez co Rosjanie weszli w nizinę węgierską i tym sposobem rozpoczęli bitwę o Budapeszt i Wiedeń.

Z ostatniej chwili

Londyn g. 9.20: — Rosjanie posuwają się na północ wzdłuż Wisły. Bitwa o Warszawę weszła w końcowe stadium.

Nocy dzisiejszej zbombardowano Kilonię.

Do Pruszkowa wyjechał delegat Międz. Czer. Krzyża, obywatel szwajcarski.